

JUSTIN MCCARTHY'NİN 'TÜRKLER VE ERMENİLER: MİLLİYETÇİLİK VE OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA ÇATIŞMA' KİTABININ BÖLÜM BÖLÜM ÖZET VE ANALİZLERİ - 2

Ekin GÜNAYSU

Analiz No : 2015 / 23

28.10.2015

İkinci Bölüm: Erken Tarih

Erken Tarih başlıklı ikinci bölümde, Prof. McCarthy, Ermenilerin, Türklerin ve Kürtlerin kökenleri üzerine yoğunlaşarak, Anadoludaki etnik çeşitliliği detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu bölümü çekici kılan noktalardan bir tanesi, söz konusu gruplar arasındaki ekonomik, sosyal, siyasi ve dini ilişkileri detaylı bir şekilde değerlendiren McCarthynin, tarihi süreçleri net ve kolay anlaşılır bir biçimde okuyucuya sunması ve böylelikle yazının içeriğini, okuyucunun konu hakkında bilgisi olsun olmasın, herkes için ilginç kılmasıdır.

19. Yüzyılda Ermeni kimliği ağırlıklı olarak Ermeni Apostolik Kilisesine bağlı olarak şekillendiğinden, bu bölümde üzerinde durulan en önemli noktalardan bir tanesi kuşkusuz dindir. Öyle ki, Prof. McCarthy etkin bir şekilde Avrupalı, Amerikalı ve Rus grupların Ermenilere, Müslümanlara sunulmayan belli sosyal ve ekonomik destekler sağlamalarında Hıristiyanlığın ortak bir zemin oluşturduğunu belirtmektedir.

Yazar, söz konusu hiçbir gruba gereğinden fazla odaklanmayarak, tarafsız bir şekilde Ermeniler, Türkler ve Kürtler arasındaki çok yönlü ilişkileri, bu ilişkilerin oluşmasında rol oynayan bütün öğelerle birlikte ele almaktadır. Bu bağlamda, McCarthy, bazı Kürt aşiretlerinin Ermeni devrimcilerin Osmanlının Doğusuna silah kaçırmalarına yardım ederken, bazı Ermeni devrimcilerin de Kürt aşiretlerine saldırdıklarını belirterek, bölgede yaşayan farklı etnik gruplar arasındaki karmaşık ilişkileri vurgulamıştır. Bununla birlikte, Prof. McCarthynin bu bölümde en ön plana çıkan yorumu, 19. Yüzyılda, Osmanlı İmparatorluğunun devlet gücü daha geniş bir alana yayılırken, sadece Ermenilerin değil, özellikle coğrafi koşullar, Kürt baskınları ve Rus saldırılarından ötürü, Doğu Anadoluda yaşayan Türklerin ve Kürtlerin de acılar yaşadığıdır. Ayrıca bu bölümde birçok kez, Doğu Anadoluda ne Türklerin Ermenilerden, ne de Ermenilerin Türklerden daha iyi durumda olduğu, iki grubun da hayatlarını çok zor koşullarda sürdürdükleri belirtilmiştir.

Yazarın üzerinde durduğu bir diğer temel nokta ise Rusyanın sıcak denizlere inme politikası çerçevesinde Türkiyedeki etnik gruplar arasındaki ilişkilerin yeniden şekillenmesidir. Prof. McCarthy, Doğu Anadolunun Ruslar tarafından 1828de işgali sırasında Ermenilerin Ruslarla işbirliği yapmasını detaylı olarak ele almakla kalmamış, aynı zamanda Rus istilasının bir sonucu olarak yüzyıllar boyu birlikte yaşamış gruplar arasında düşmanlık ve kuşkunun oluştuğunun altını çizmiş, dolayısıyla da Rusyanın uyguladığı *böl ve yönet* politikasının etkilerini de belirtmiştir.

Prof. McCarthy, yaygın olarak kabul edilen Osmanlı döneminde sadece Ermenilerin acılar yaşadığı görüşünü, somut tarihsel olaylardan alıntılar yaparak ve Ermeniler, Türkler ve Kürtler arasındaki ilişkileri tüm boyutlarıyla ortaya koyarak, inandırıcı bir şekilde çürütmektedir. Bu nedenle, yazarın süregelen Ermeni suçlamalarına karşı eleştirilerini ve karşı tezlerini kaleme aldığı *Türkler ve Ermeniler: Milliyetçilik ve Osmanlı İmparatorluğunda Çatışma*, insanda merak uyandıran niteliktedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: GÜNAYSU, Ekin. 2026. "JUSTIN MCCARTHY'NİN 'TÜRKLER VE ERMENİLER: MİLLİYETÇİLİK VE OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA ÇATIŞMA' KİTABININ BÖLÜM BÖLÜM ÖZET VE ANALİZLERİ - 2." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2015 / 23. Ekim 28. Erişim Kasım 23, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Analiz/JUSTIN-MCCARTHY-NIN-TURKLER-VE-ERMENILER-MILLIYETCILIK-VE-OSMANLI-IMPARATORLUGUNDA-CATISMA-KITABININ-BOLUM-BOLUM-OZET-VE-ANALIZLERI-2

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi

E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır